

Asia: VN/9573/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta eräksi valtioneuvoston sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksiksi liittyen perusopetuksen jälkeisten koulutusten haku- ja valintaperusteisiin

Lausunnonantajan lausunto (yhteishakuasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä

Ehdotuksesta eräksi valtioneuvoston sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksiksi liittyen perusopetuksen jälkeisten koulutusten haku- ja valintaperusteisiin

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistellut esityksen asetusmuutoksiksi perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä, opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (699/2017) muuttamisesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa. Asetusten päivitystarve liittyy oppivelvollisuuden laajentamiseen ja uuden tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen haku- ja valinta-asetuksiin.

Pyydettynä lausuntonaan Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry toteaa seuraavaa.

Perusopetuksen jälkeinen hakumenettely

Perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä esitetään kolmen erillisen perusopetuksen jälkeisen haun yhdistämistä yhdeksi vuosittain järjestettäväksi yhteishauksi, kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun koulutuksen lisäämistä yhteishaun käyttöalaaan sekä lukion oppimäärän suorittaneiden poistamista yhteishaun soveltamisalasta. Lisäksi hakutoiveita, varasijalta opiskelijaksi ottamista, hakemuksen toimittamista ja Opetushallituksen tehtäviä koskevaan sääntelyyn ehdotetaan muutoksia.

SAK pitää esitystä tältä osin kannatettavana. Koulutukseen hakeutumisen yksinkertaistaminen ja sujuvoittaminen on koulutukseen hakeutujan ja koulutuksen järjestäjän kannalta perusteltua. Koska oppivelvollisuutta voi suorittaa myös kansalaisopistoissa, on perusteltua, että ne ovat yhteishaun piirissä. SAK kuitenkin painottaa, että opiskelijan on saatava riittävästi tukea ja ohjausta valintojensa tueksi ja opintoihin kiinnittymiseksi perusasteella, nivelvaiheessa sekä toisella asteella. Edelleen SAK katsoo, että oppivelvollisuuden laajentumisen seurantaan on kiinnitettävä huomio. Opetushallituksessa käynnistyvä oppivelvollisuuden seuranta ja valvonta VAPAS-palvelu on oikeansuuntainen toimi.

Lausunnonantajan lausunto (ammattillisen koulutuksen valintaperusteasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (699/2017) muuttamisesta

Ammatilliseen perustutkintokoulutukseen hakeutuminen

Opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (699/2017) muuttamisesta ehdotetaan muutoksia koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvaa valintaa koskeviin säännöksiin. Lisäksi asetukseen ehdotetaan tehtäväksi eräitä muita tarkentavia muutoksia ja päivityksiä, kuten työkokemuspisteistä luopumisen yhteishaussa ja oppimisvalmiuskokeen järjestämisestä oppilasvalintojen yhteydessä.

SAK kannattaa esitystä ja yhtyy sen perusteluihin. Esitys selkeyttäisi hakujärjestelmää ja ottaisi paremmin huomioon erityisesti alaikäisten, juuri peruskoulun päättäneiden henkilöiden yhdenvertaisuuden toteutumisen.

Kuten esityksen vaikutusarviossa todetaan, esitetty muutos voi heikentää muiden kuin oppivelvollisten mahdollisuutta hakeutua koulutukseen yhteishaussa. Näiden hakijoiden osalta säilyy mahdollisuus hakautua opintoihin jatkuvan haun kautta. SAK pitää tärkeänä, että mahdollisuus hakeutua ammatillisiin opintoihin jatkuvan haun kautta säilyy jatkossakin tasavertaisena yhteishaun rinnalla. Ammatillisen koulutuksen opiskelijoista merkittävä osa on työikäistä aikuisväestöä, jonka osaamisen ylläpitäjänä ja uusintajana ammatillisella koulutuksella on keskeinen rooli.

Lausunnonantajan lausunto (lukiokoulutuksen valintaperusteasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa

Lukiokoulutuksen valintaperusteet

Lukiokoulutuksen valintaperusteita koskeva asetusta ehdotetaan uudistettavaksi. Asetusluonnoksessa ehdotetaan muutoksia koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvaan valintaa koskeviin säännöksiin opiskelijaksi ottamisen perusteissa. Lukion valintaperusteita koskevaan sääntelyyn

ehdotetaan myös lisättäväksi säännökset koskien hakukohteita ja keskiarvorajan asettamista. Lisäksi ehdotetaan eräitä muita tarkennuksia ja päivityksiä, kuten pääsy- ja soveltuvuuskokeisiin sekä IB-tutkintokoulutukseen liittyen.

SAK pitää esitystä kannatettavana. Esitys on linjassa toisen asteen yhtenäisyyden kanssa. Lukion valintaperusteisiin ei tehtäisi merkittäviä muutoksia. SAK näkee, että tehdyt täsmennykset selkiyttävät lukion opiskelijavalintaa ja parantavat hakijoiden oikeusturvaa. Ne selventävät menettelytapoja niin hakijan kuin koulutuksen järjestäjän näkökulmasta.

Muut havainnot

SAK pitää tärkeänä, että perusasteen, ammatillisen ja lukiokoulutuksen laadun ja saavutettavuuden kehittämisohjelmien työ jatkuu tiiviinä ja niiden tuloksia hyödynnetään mainittujen koulutusasteiden kehittämistyössä koulutuksen kokonaislaadun, opintoihin hakeutumisen ja kiinnittymisen sekä opiskelijoiden ohjauksen ja heidän hyvinvointinsa näkökulmista. Koulutuksen järjestäjille ja kunnille on valtion talousarviossa varattava riittävä ja pitkäjänteistä kehittämistä tukeva rahoitus laajentuneen oppivelvollisuuden ja maksuttoman toisen asteen toteuttamiseen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Aaltonen Erja
SAK ry - Työ ja turva-osasto/Kirsi Rasinaho